

Pridobili smo si njihovo zaupanje, in naša dolžnost je, da skupaj z njimi razvijamo posamezne obrti. Vedno več posameznikov in skupin se obrača na nas po nasvete in informacije. Predvsem pa se želijo od blizu srečati s posamezno obrtjo, kar jim z veseljem ustrezemo.

S programi, ki jih vzpostavljamo, rokodelsko dejavnost še bolj širimo med ljudi, predvsem pa jih izobražujemo in ozaveščamo o pomembnosti ohranjanja znanja rokodelskih veščin, ki je na terenu še vedno prisotno. V programe, ki jih že ali jih še bomo izvajali, vključujemo različne skupine ljudi, od otrok, šolske mladine, žensk s podeželja, upokoencev, brezposelnih, turistov ter seveda rokodelcev, ki jih usposabljam na krajših in daljših delavnicah. Tako skušamo za vsako med ciljnim skupinami zadostiti povpraševanju. V vse dejavnosti vključujemo strokovnjake različnih področij, saj se zavedamo, da le s kvalitetno pripravljenimi programi lahko dosežemo zelene rezultate.

Naslednji korak, ki ga želimo uresničiti pri razvoju Centra DUO, je vzpostavitev živih rokodelskih delavnic. V okviru Centra DUO vzpostavljamo rokodelske delavnice, ki naj bi jih vodili izkušeni mojstri. Ti mojstri naj bi imeli poleg promocijske in izobraževalne vloge tudi nalogo razvijati nove in inovativne rokodelske izdelke, aktualne za današnjega potrošnika. V ta razvoj želimo vključiti širši tim ljudi, tako etnologue in raziskovalce kakor tudi ekonomiste in oblikovalce. V letošnjem letu smo tako za eno leto zaposlili lončarko, ki bo zastavljena ideja preizkusila v praksi.

Glede na prve odzive javnosti se veliko interesentov zanima za programe izobraževanja, s katerimi bi pridobili dodatna znanja, ki bi jim rabila bodisi za dodatno (popoldansko) dejavnost bodisi za aktivno preživljanje prostega časa. Nekaj interesentov vidi

tudi možnost redne zaposlitve. Usposabljanja, ki se pripravljajo predvsem s strokovno podporo Centra za poklicno izobraževanje RS, ponujajo udeležencem znanja, ki jih zahtevajo posamezne nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) za določen poklic domače in umetnostne obrti. Uspešno smo že zaključili usposabljanje za NPK pletarja, lončarja in umetnostnega kovača. Upamo, da bomo v bližnji prihodnosti za te poklice izvedli tudi certificiranje. Skupaj z Državnim izpitnim centrom (RIC) se trudimo vzpostaviti vse pogoje za izvedbo teh certificiranj.

V oktobru 2011 smo z dijaki Dvojezične srednje šole Lendava uspešno končali izobraževalni modul za poklic pečarja. Dijaki so zgradili krušno peč in si tako pridobili praktično znanje, ki je nujno potrebno za njihovo poklicno delo. Veseli nas, da se mladi še zanimajo za rokodelske obrti in zato bi šolski sistem moral omogočiti več takšnih izkušenj.

V letu 2011 smo uspešno odprli Ekomuzej za rokodelski center SV Slovenije. Ekomuzej, ki ga vzpostavljamo, bo tako nudil zbirke različnih rokodelskih obrti, ki jih postavljamo skupaj s strokovno podporo Pokrajinskega muzeja Murska Sobota. Zbirke se sproti dopolnjujejo in nadgrajujejo ter povezujejo tradicijo z novo oblikovanimi rokodelskimi izdelki, ki bodo nastajali na različnih izobraževalnih delavnicah, oziroma izdelki samih udeležencev usposabljanj. Osnova ekomuzeja so različni eksponati orodij in izdelkov rokodelcev, pridobljenih ali izdelanih na različnih aktivnostih Centra DUO, ki jih bomo v bližnji prihodnosti (preko drugih projektov, ki so v teku) še dopolnjevali. Interaktivno bomo delavnice nadgradili z odprto dokumentacijo, kjer bodo vsi zainteresirani po rokodelskih panogah urejeno literaturo našli na enem mestu.

DNEVI NARODNIH NOŠ IN OBLAČILNE DEDIŠČINE V KAMNIKU PRIDOBILI STATUS MEDNARODNEGA FESTIVALA CIOFF

Verjetno ni nikogar med nami, ki ne bi poznal vsakoletne prireditve Dnevi narodnih noš in oblačilne dediščine v Kamniku – prva septemberska nedelja že več desetletij zapored spremeni to prelepo mesto v nadvse pisano povorko pripadnostno kostimiranih ljudi, ki predstavljajo bogato oblačilno dediščino. Če k temu dodamo še glasbene prireditve, prikaz kmečkih opravil, strokovne razstave in druge spremljevalne aktivnosti, je to pravzaprav edinstvena priložnost, da v kar največjem možnem obsegu na enem mestu pokažemo tako imenovano nesnovno kulturno dediščino Slovenije.

Prireditve se je vsa ta leta lepo razvijala. Vse več je tistih, ki želijo ta dan postaviti na ogled skrbno varovano dediščino svojih prednikov, pa tudi tistih, ki si želijo to videti. Zavest o pomenu nesnovne kulturne dediščine torej tudi pri nas pridobiva na pomenu, ne le med strokovnjaki, ampak tudi med ljudmi. In to je nadvse spodbudno!

Pomembna novost, ki so jo zadnja leta uvedli prizadveni organizatorji v Kamniku, pa je enodnevni nastop domačih in tujih folklornih skupin. Temu je botrovalo srečno naključje, da se prav v tem času izteka mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca, tako da tuje folklorne skupine zadnji dan svojega bivanja nastopijo v Kamniku. Tako so se Dnevi narodnih noš in oblačilne dediščine v Kamniku obogatili z mednarodnim folklornim festivalom, kar je bil dober razlog za razmislek o tem, ali bi bilo mogoče celotno kamniško prireditev vključiti v okvir Svetovnega združenja folklornih festivalov in tradicionalnih umetnosti (CIOFF). Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije (ZLTSS), ki je članica CIOFF, je o tem že nekaj časa razmišljala. Na letošnji februarjski seji pa sta Upravni odbor in Strokovni svet ZLTSS sprejela sklep, s katerim so Dnevi narodnih noš in oblačilne dediščine v Kamniku pridobili status mednarodnega festivala CIOFF.

* Magdalena Tovornik, univ. dipl. ing., predsednica ZLTSS in predstavnica CIOFF v Unesco, nekdanja veleposlanica RS. 1000 Ljubljana, Medvedova cesta 10, E-naslov: magdalena.tovornik@gmail.com

Če želimo zdaj odgovoriti na vprašanje, kaj to praktično pomeni za kamniško prireditve in kaj za celotno slovensko nesnovno kulturno dediščino, moram na kratko nekaj reči o CIOFF. Kratica pomeni Conseil international des organisations de festivals de folklore et d'arts traditioneles – navajam jo v francoščini, ker je bil CIOFF ustanovljen pred 41 leti v Franciji na pobudo Henrija Coursageta in nekaj njegovih prijateljev, ki so že tedaj organizirali mednarodne folklorne festivale. Z velikim ponosom lahko povemo, da je bil med ustanovitelji tudi Slovenec – dr. Bruno Ravnikar, ki danes uživa status častnega člana CIOFF!

Organizacija, ki danes vključuje številne države na vseh petih kontinentih, deluje preko nacionalnih sekcij (kot je npr. v Sloveniji ZLTSS), ki se redno vsako leto sestajajo na svetovnem kongresu, njenih pet sektorjev se sestaja dvakrat letno, ima svoj Izvršni odbor in številne strokovne komisije, ki se ukvarjajo s specifičnimi vsebinami. Njeno delovanje je v veliki meri usmerjeno v skrb za organiziranje mednarodnih folklornih festivalov, ki potekajo skladno s CIOFF pogoji (ti določajo vse od programa do financiranja, nastanitve in drugih podrobnosti, ki so pomembne za gostovanje folklornih skupin in uspeh mednarodnega CIOFF festivala). Festivali, ki nosijo oznako CIOFF, so protiutež številnim poskusom komercialnih prireditev revijskega značaja, ki v popačeni obliki prikazujejo nastope skupin, za katere je treba največkrat celo globoko seči v žep.

CIOFF pa se seveda ne ukvarja le z izmenjavo kvalitetnih folklornih skupin in organiziranjem festivalov. Skrb za vse, kar imenujemo nesnovna kulturna dediščina, je vgrajena v vse aktivnosti delovanja te organizacije. Naj omenimo, da ima CIOFF kot nevladna organizacija posvetovalni status v Unescu, kar pomeni, da ima na eni strani svoje obveznosti, na drugi pa se vključuje v vse aktivnosti, ki jih Unesco izvaja na področju kulturne de-

diščine, zlasti nesnovne kulturne dediščine. Naj spomnim, da je Unesco leta 2003 sprejel Konvencijo o zaščiti nesnovne kulturne dediščine, ki so jo ratificirale številne države, članice Unesca, med njimi tudi Slovenija. V enem od členov te Konvencije je posebej navedena dolžnost držav, da vključujejo tudi nevladne organizacije, ki imajo znanje in izvajajo aktivnosti na tem področju. CIOFF to vsekakor je, zato je v lanskem letu na Odboru Unesca za izvajanje Konvencije o nesnovni kulturni dediščini dobil posvetovalni status tudi na tem posebnem področju.

Kaj torej pomeni nov status kamniške prireditve? Najprej to pomeni obogatitev CIOFF festivalov v Sloveniji (skupaj jih je 5), kar bodo z veseljem pozdravile vse članice te velike svetovne družine! Ime Kamnika se bo tako pojavilo v katalogu CIOFF, ki vsebuje vse podatke o CIOFF festivalih po vsem svetu – in ker se od tukaj črpajo bistvene informacije o tem, kaj se v svetu na tem področju dogaja, lahko mirno rečemo, da se je Kamnik s svojo prireditvijo zares uvrstil med svetovne prireditve! Od tu se pridobivajo tudi vsi podatki za gostovanja vseh folklornih skupin sveta, ki jih nacionalne sekcije predlagajo. In tako se kamniška prireditve zares odpira v svet zelo različnih tradicionalnih kultur, njihove oblačilne dediščine in drugih tradicijskih umetnosti. Od nas samih je odvisno, koliko se bomo mi vključili v ta svet in koliko tega sveta bomo lahko povabili na kamniške ulice v prihodnjih letih. Vrata pa so zagotovo odprta!

Veliko priznanje in zahvalo izrekam prav vsem tistim, ki so dolga leta gradili to prireditve in jo od lokalne znamenitosti pripeljali do uvrstitve med dogodke na področju svetovne nesnovne kulturne dediščine, kjer ima svoje mesto tudi Slovenija. Naša dolžnost je predstaviti jo svetu tudi na Seznamu nesnovne kulturne dediščine, kar, žal, še nismo storili!

SEJEM »VESNA«

Muzejske trgovine ter kulturne in kreativne industrije

Sejem »Vesna« je bil nov promocijsko-poslovni dogodek, ki ga je na ploščadi na južnem delu Metelkove v Ljubljani 13. in 14. maja 2011 organizirala Skupnost muzejev Slovenije s finančno podporo Ministrstva za kulturo. Na vabilo in po izboru organizatorja se ga je udeležilo 65 »sejmarjev«, izdelovalcev artiklov sodobnega oblikovanja in umetnostne obrti ter članov in članic skupnosti (muzejev in galerij). Prodajali so muzejske spominke, replike, igrala in publikacije ter manjše sodobno oblikovane in etnološke predmete in darila. Organizator je pripravili tudi pester zabavno-kulturni program in program brezplačnih delavnic in demonstracij izdelovanja raznih predmetov, primeren za otroke in odrasle (v čemer so muzeji in galerije pravi mojstri). Dogodek so oglaševali z razglednicami, zloženkami, s plakati, pisanimi vetrnicami in z majicami vseh velikosti z natisnjanim simpatičnim znakom sejma. Glede na to, da je bil organiziran prvič in postavljen na kraju, ki ni del mestnega vrveža, je na

sejem prišlo relativno veliko ljudi, med katerimi jih je bilo tu kar nekaj prvič. »Sejmarji« so prodajali bolj ali manj dobro. Kljub profesionalnemu oglaševanju je imel sejem skromen in nasprotno si medijski odziv. Medtem ko je Radiotelevizija Slovenija o njem korektno poročala v oddaji Kultura, ga je časnik *Delo* 14. maja 2011 predstavil zavajajoče. Navajal je napačne podatke z očitnim namenom, da se dogodek in njegova prizadevanja diskreditira (objavil ni niti demantija organizatorja).

Sejem »Vesna« je bil nekakšna različica knjižnih sejmov, ki ju je Skupnost v preteklih letih organizirala za svoje člane in članice v času Slovenskega knjižnega sejma v Cankarjevem domu v Ljubljani tako, da je bil prvi v Narodni galeriji, drugi pa v starem Narodnem muzeju Slovenije, kar je verjetno botrovalo slabši obiskanosti in prodaji kot v Cankarjevem domu. »Vesnina« novost je bila v tem, da so sodelovale tudi nečlanice Skupnosti, kar je v manku tovrstnega povezovanja izjemen dosežek.

* Lilijana Stepančič, univ. dipl. oec., prof. umetn. zgod. in sociol. 1000 Ljubljana, Jakopičeva 21, E-naslov: lilijana.stepanic@gmail.com